

Bijlage I: Verslag CSW65 (15 – 26 maart 2021)

Samenvatting

- De 65e Commission on the Status of Women (CSW) vond, in virtuele vorm, plaats van 15 t/m 26 maart 2021, met als centraal thema: participatie van vrouwen in het publieke leven en besluitvorming en het tegengaan van geweld tegen vrouwen en meisjes.
- Het Koninkrijk werd vertegenwoordigd door minister-president Evelyn Wever-Croes van Aruba en minister Ingrid van Engelshoven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) van Nederland.
- Stroeve onderhandelingen door stevige tegendruk op gendergelijkheid, vrouwenrechten, seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) en de bredere mensenrechtenagenda leidden uiteindelijk toch tot consensus over een slotverklaring.
- Het Koninkrijk organiseerde een tweetal *side-events*.
- Het Nederlands maatschappelijk middenveld werd tijdens de CSW nauw betrokken. Net als voorgaande jaren was een vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld, Quirine Lengkeek, opgenomen in de delegatie.
Nederland zette zich actief in voor erkenning van betekenisvolle jongerenparticipatie door voor het eerst de Nederlandse Jongerenambassadeur voor SRGR, gendergelijkheid en keuzevrijheid, Lisa de Pagter, mee te nemen in de delegatie.

Algemeen

De CSW vond plaats van 15 t/m 26 maart 2021, met als centraal thema: *Women's full and effective participation and decision-making in public life, as well as the elimination of violence, for achieving gender equality and the empowerment of all women and girls*". De CSW was dit jaar, als gevolg van de mondiale Covid-19 pandemie, volledig virtueel, met uitzondering van de fysieke opening- en slotsessie die werden bijgewoond door vertegenwoordigers in New York. In tegenstelling tot voorgaande jaren waren delegaties, ngo's en andere belanghebbenden dit jaar niet in de gelegenheid om fysiek aanwezig te zijn. Tegelijkertijd waren CSW (side-)events op deze manier voor een breed publiek toegankelijk.

Officiële bijeenkomsten

Vertegenwoordiging bewindspersonen Koninkrijk der Nederlanden

- Namens het Koninkrijk werd de CSW dit jaar virtueel bijgewoond door de minister-president van Aruba, Evelyn Wever-Croes, en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ingrid van Engelshoven van Nederland. Minister-President Wever-Croes en Minister van Engelshoven spraken een gezamenlijke virtuele verklaring uit namens het Koninkrijk der Nederlanden.
- Minister-President Wever-Croes vroeg hierin aandacht voor het feit dat Covid-19 een onevenredige impact heeft op vrouwen en meisjes, en pleitte voor (1) het integreren van een gender-perspectief in Covid-19 herstelplannen; (2) het aanbieden van extra steun voor vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld; (3) het gebruiken van vaccinaties opdat vrouwen snel weer kunnen terugkeren naar de arbeidsmarkt.

- Minister van Engelshoven benadrukte dat, hoewel vrouwen aan de frontlinie van de aanpak van Covid-19 werken, zij ondervertegenwoordigd zijn in de besluitvorming rondom de aanpak van de pandemie. In dat kader noemde zij het ingroeiquotum voor raden van commissarissen in de top van het bedrijfsleven en dat er wordt gekeken naar maatregelen voor meer genderdiversiteit in de top van de (semi-)publieke sector, aan de hand van het advies-Vinkenburg. Daarnaast benadrukte ze het belang van het multilaterale systeem, alsmede een intersectionele, inclusieve aanpak en het betrekken van het maatschappelijk middenveld – in het bijzonder vrouwen- en jongerenorganisaties – voor het oplossen van mondiale problemen.
- Minister van Engelshoven nam tijdens de CSW tevens deel aan een side-event over *Gender Equality/Equity in Health Care*, een *EU Ministerial Breakfast*, een *Ministerial Round Table* over vrouwenparticipatie en een briefing met Nederlandse ngo's.

Side events

Gender Equality/Equity in Healthcare

Op 16 maart organiseerde het Koninkrijk een side-event over *Gender Equality/Equity in Health Care*. Tijdens het side event werd het belang van een genderperspectief in de gezondheidszorg uiteengezet, zowel voor vrouwen als patiënt als voor vrouwen als zorgmedewerker, in de context van de huidige COVID-19 pandemie. Het side-event werd geopend door Minister van Engelshoven, die in haar openingswoord stilstond bij het feit dat de meerderheid van de zorgmedewerkers vrouw is, terwijl slechts een minderheid van de besluitvormende posities in de zorg wordt bekleed door een vrouw. Daarnaast refereerde ze aan de Alliantie Gender & Gezondheid, waarin minOCW samen met maatschappelijke partners streeft naar meer gendersensitiviteit in de zorg. Het side-event werd gemodereerd door VN-Vrouwenvertegenwoordiger en cardioloog dr Angela Maas. Andere sprekers waren dr Vijay Kunadian (cardioloog Newcastle upon Tyne, VK) en dr Roxana Mehran (cardioloog Mount Sinai Medical Center NY, VS/Chair Lancet Women's Commission).

Ensuring public participation, amplified voice and safe spaces for sex workers' rights advocacy

Op 18 maart organiseerde het Koninkrijk samen met het Count Me In! Consortium en Nieuw-Zeeland een side-event over de rechten van sekswerkers. Tijdens dit evenement benadrukten sprekers het belang van wetgeving die sekswerkers beschermt, het decriminaliseren van sekswerk, en dat sekswerk niet mag worden verward met mensenhandel.

Onderhandelingen

Nederlandse inzet

Hoofdpunten voor Nederland waren:

1. Het benadrukken van de naleving van alle mensenrechten van alle vrouwen en meisjes;
2. Sterke positie van het maatschappelijk middenveld.

Prioriteiten hierbij waren:

- Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR);
- Betere bescherming van vrouwelijke mensenrechtenverdedigers en journalisten;
- Tegengaan van een ongelijke verdeling van onbetaalde zorgtaken zodat deelname van vrouwen aan het arbeidsproces en het publieke leven bevorderd wordt;

- Bestrijding en preventie van seksueel en gendergerelateerd geweld, zowel offline als online, inclusief intiem partnergeweld;
- Tegengaan van de grondoorzaken van genderongelijkheid waaronder genderstereotypering
- Invoeging van diversiteitstaal en oog voor intersectionaliteit (*multiple and intersecting forms of discrimination*);
- Tegengaan van bias in Artificiële Intelligentie (AI) en bevorderen van meer meisjes en vrouwen in STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) educatie;
- Het betekenisvol betrekken van meisjes en jongerenorganisaties;
- Het betrekken van jongens en mannen bij het emancipatieproces.

Deze punten werden in EU-verband naar voren gebracht in de onderhandelingen.

Algemene opmerkingen

- Vanwege de aanhoudende stevige regressieve druk op gendergelijkheid alsmede het virtuele format, verliepen de onderhandelingen moeizaam.
- Inhoudelijk bleek de Nederlandse/EU inzet op veel punten lastig te verenigen met de inzet van conservatieve spelers op traditionele familiewaarden en het belang van soevereiniteitstaal. In deze context is het van belang te noemen dat de VS deze CSW kon worden gerekend tot de gelijkgezinden van de EU.

Slotverklaring: Agreed Conclusions

Geen achteruitgang, met enkele winstpunten

- Ondanks de stevige onderhandelingen lukte het op verschillende punten niet om voortgang te behalen t.a.v. eerdere CSW teksten.
- Tegelijk lukte het om in deze slotverklaring stil te staan bij de *disproportionele impact van Covid-19* op vrouwen en meisjes en te onderkennen dat de pandemie structurele ongelijkheden heeft blootgelegd en heeft geleid tot een toename in geweld tegen vrouwen en meisjes.
- De slotverklaring biedt goede kaders rondom het prioriteitsthema vrouwenparticipatie die in lijn zijn met de Nederlandse instructie, over o.m. (1) *het tegengaan van de ongelijke verdeling van zorgtaken*, zodat deelname van vrouwen aan het arbeidsproces en publieke leven bevorderd wordt; (2) het betekenisvol betrekken van *jonge vrouwen en jeugdorganisaties*; (3) het bestrijden van een *gender-bias in artificiële intelligentie*.
- Ook op het prioriteitsthema geweld is nieuwe taal opgenomen over de verschillende vormen van *geweld* waar vrouwen en meisjes mee te maken kunnen hebben (bv. *Cyber stalking* en *cyber bullying*). Ondanks stevig verzet staan er net als voorgaande jaren sterke referenties in de tekst over *seksueel en gendergerelateerd geweld* en *seksuele intimidatie*.
- Referenties aan *grondoorzaken van genderongelijkheid* en naar *genderstereotypen*, zijn behouden.
- Ook is de paragraaf over het betrekken van *jongens en mannen* bij het emancipatieproces behouden.
- Tot slot is op het gebied van *klimaat* dit jaar een stap voorwaarts gezet, met invoeging van expliciete referenties aan het Akkoord van Parijs. Hiermee is een brug geslagen naar de volgende CSW, die zich zal richten op gender en klimaat.

Inbreng Nederlands maatschappelijk middenveld

- Het Nederlandse maatschappelijk middenveld werd tijdens de CSW nauw betrokken. Net als voorgaande jaren was een vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld, dit jaar Quirine Lengkeek van CHOICE for Youth and Sexuality, opgenomen in de delegatie.
- Middels een ngo-briefing met deelname van Minister van Engelshoven en een dagelijks bijpraatmoment tijdens de twee CSW-weken, werd ook het bredere Nederlandse maatschappelijke middenveld betrokken bij de voortgang van de onderhandelingen.

Vooruitblik CSW66

- Tijdens de slotsessie van de CSW op 26 maart werd tevens de 66e zitting van de CSW ingeluid. Zuid-Afrika zal optreden als de nieuwe Chair van het CSW-bestuur, met Argentinië, Duitsland, Letland en Zuid-Korea als vicevoorzitters.
- Het prioriteitsthema van de volgende CSW is: *"Achieving gender equality and the empowerment of all women and girls in the context of climate change, environmental and disaster risk reduction policies and programmes."*